

Sygn. akt VIII Gz 110/18

POSTANOWIENIE

Dnia 28 sierpnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Wojciech Wołoszyk

Sędziowie: SO Elżbieta Kala

SO Artur Fornal (sprawozdawca)

po rozpoznaniu w dniu 28 sierpnia 2018 r. w Bydgoszczy

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) w I.

przeciwko P. G., K. K., M. M., M. K.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanych P. G. i M. M.

na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 10 sierpnia 2017 r., sygn. akt VIII GC 319/17

p o s t a n a w i a:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w punkcie 2 w ten sposób, że zasądzić od powoda na rzecz każdego z pozwanych P. G. i M. M. kwoty po 2 459 zł (dwa tysiące czterysta pięćdziesiąt dziewięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;
2. oddalić zażalenie w pozostałym zakresie;
3. zasądzić od powoda na rzecz każdego z pozwanych P. G. i M. M. kwoty po 176 zł (sto siedemdziesiąt sześć złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Elżbieta Kala Wojciech Wołoszyk Artur Fornal

Sygn. akt VIII Gz 110/18

UZASADNIENIE

Powód - (...) w I. wytoczył powództwo o zapłatę przeciwko K. K., M. M. i P. G. o zapłatę. Pozwani M. M. i P. G. w sprzeciwach od wydanego w tej sprawie nakazu zapłaty domagali się oddalenia powództwa i zasądzenia na rzecz każdego z nich kosztów postępowania według norm przepisanych. Pozwani ci podnieśli, że z dniem 1 października 2014 r. wystąpili ze spółki (...), a w ich miejsce wstąpiła do niej M. K.. W konsekwencji wskazali, że nie ponoszą solidarnej odpowiedzialności za powstałe po tej dacie zobowiązania ww. spółki, które są przedmiotem procesu.

Na wniosek powoda, a także za zgodą dotychczasowych pozwanych Sąd Rejonowy w Bydgoszczy postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2017 r. wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanej M. K..

Postanowieniem tego Sądu z dnia 10 sierpnia 2017 r. pozwanych M. M. i P. G. zwolniono od udziału w niniejszej sprawie, oddalono natomiast wnioski ww. pozwanych o zasądzenie od powoda na rzecz każdego z nich zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu powyższego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy podkreślił, że powód pozostawał z pozwanymi, jako podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą w formie spółki cywilnej, w stałych stosunkach handlowych już od marca 2012 r., a w trakcie trwającej ponad trzy lata współpracy strony zawarły szereg umów, w tym pięć zostało zawartych już po wystąpieniu pozwanych M. M. i P. G. ze spółki. Zdaniem Sądu Rejonowego, pozwani ci zdawali sobie sprawę z faktu pozostawania z powodem w stałych stosunkach handlowych, w związku z czym niezwłocznie po zawarciu aneksu do umowy spółki z dnia 30 września 2014 r. winni poinformować powoda o swoim wystąpieniu ze spółki. Powód nie miał zaś obowiązku każdorazowo przed zawarciem umowy, dokonywać weryfikacji składu osobowego spółki. Ponadto na dzień 31 maja 2017 r. spółka cywilna prowadzona przez skarżących i K. K. figurowała w rejestrze REGON jako podmiot aktywny. W ocenie tego Sądu nie sposób pominąć również i tej okoliczności, że powód niezwłocznie po uzyskaniu informacji o zmianach osobowych spółki cywilnej (...) wniósł o wezwanie do udziału w sprawie w charakterze pozwanej M. K.. Do sprzeciwów pozwani aneks do umowy ww. spółki z którego w sposób nie budzący wątpliwości wynikały zmiany osobowe w spółce cywilnej, zatem zostaliby oni zwolnieni od udziału w sprawie nawet bez udziału po ich stronie profesjonalnego pełnomocnika. Zważywszy zatem na nielojalne, w ocenie Sądu pierwszej instancji, postępowanie skarżących względem powoda zachodzić miał w sprawie wypadek szczególny, o którym mowa w art. 102 k.p.c.

W zażaleniu na rozstrzygnięcie zawarte w punkcie 2 postanowienia Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 10 sierpnia 2017 r., tj. w części w jakiej oddalony został wniosek pozwanych M. M. i P. G. o zasądzenie od powoda na rzecz każdego z nich kosztów procesu pozwani ci domagali się zmiany zaskarżonego postanowienia poprzez zasądzenie od powoda na rzecz każdego z nich kosztów procesu według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego, opłat skarbowych oraz pełnomocnictw oraz – po połowie na rzecz każdego z pozwanych (tj. w kwotach po 59 zł) – wydatków pełnomocnika (kosztów przejazdu). Skarżący wnieśli także o zasądzenie od powoda na rzecz każdego z pozwanych kosztów procesu w postępowaniu zażaleniowym wedle norm przepisanych.

Zaskarżonemu postanowieniu skarżący zarzucili naruszenie art. 102 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, że w sprawie zaistniał wypadek szczególnie uzasadniony, uprawniający Sąd pierwszej instancji do nieobciążania powoda kosztami wbrew treści przepisu art. 194 § 2 k.p.c.

W uzasadnieniu skarżący podnieśli, że powód powinien przed wniesieniem pozwu z należytą starannością ustalić, czy pozwane osoby mają jakikolwiek związek z roszczeniem, którego dochodzi przed sądem. Skarżący nie oczekiwali natomiast, wbrew stanowisku Sądu Rejonowego, aby powód był zobowiązany ustalać skład spółki cywilnej „w trakcie współpracy stron”, natomiast – ich zdaniem – powinien uczynić to już po zakończeniu współpracy, w chwili wytoczenia powództwa. Zdaniem skarżących, na współnikach, którzy wystąpili już ze spółki i zakończyli prowadzenie działalności gospodarczej nie ciąży obowiązek indywidualnego informowania kontrahentów spółki cywilnej o fakcie wystąpienia ze spółki. Pozwani natomiast po wystąpieniu ze spółki dopełnili wymaganych prawem aktów staranności, niezwłocznie wykreślając się z rejestrów CEIDG i REGON, co nastąpiło odpowiednio w dniach 6 i 7 października 2014 r. Tym samym należy, zdaniem skarżących, przyjąć, że dotychczasowi i przyszli kontrahenci spółki zostali poinformowani o powyższych zmianach, a to z uwagi na powszechność i łatwy dostęp do tychże rejestrów. Ponadto wyłącznie od stron postępowania, o ile nie ubiegają się one o pomoc prawną z urzędu, należy decyzyjnie czy skorzystać z pomocy zawodowego pełnomocnika procesowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 194 § 1 k.p.c., jeżeli okaże się, że powództwo nie zostało wniesione przeciwko osobie, która powinna być w sprawie stroną pozwaną, sąd na wniosek powoda lub pozwanego wezwie tę osobę do wzięcia udziału w sprawie. W

razie wyrażenia zgody na zmianę strony pozwanej, pozwany może w terminie dwutygodniowym złożyć sądowi wniosek o przyznanie kosztów od strony powodowej, niezależnie od późniejszego wyniku sprawy (art. 194 § 2 k.p.c.).

Z załączonej przez każdego ze skarżących do ich sprzeciwów od nakazu zapłaty kopii dokumentu w postaci aneksu do umowy spółki z dnia 30 września 2014 r. wynikało, że pozwani ci – M. M. i P. G. wystąpili ze spółki (...) z siedzibą G. z dniem 1 października 2014 r. (zob. k. 78 i 83 akt). Nie ulega przy tym wątpliwości że, po wystąpieniu z powyższej spółki cywilnej skarżący dopełnili aktów staranności doprowadzając do wykreślenia ich z dostępnego publicznie rejestru REGON, a także CEIDG. Jak bowiem wynika z kopii dokumentów załączonych do ich sprzeciwów pozwani ci zostali wykreśleni z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej (CEIDG) odpowiednio w dniu 7 października 2014 r., z jednoczesną adnotacją o zaprzestaniu wykonywania działalności gospodarczej z dniem 30 września 2014 r. (zob. k. 79 i 85 akt). Sam zresztą powód dołączył do pozwu wydruki z rejestru REGON, w których jako datę zakończenia działalności przez M. M. i P. G. w ramach ww. spółki cywilnej wskazany został dzień 30 września 2014 r., a jako datę skreślenia z rejestru dzień 6 października 2014 r. (zob. k. 24 i 25 akt sprawy).

W konsekwencji zatem wniesienia w dniu 17 lutego 2016 r. pozwu przeciwko nim skarżący zmuszeni byli – do czasu zwolnienia ich od udziału w sprawie w charakterze pozwanych, zgodnie z postanowieniem z dnia 10 sierpnia 2017 r. (k. 1-34 i 164 akt) – podejmować kroki prawne zmierzające do obrony swoich uzasadnionych interesów. Bezspornie wiązało się to z kosztami reprezentowania tych pozwanych przez profesjonalnego pełnomocnika procesowego w osobie radcy prawnego, który uczestniczył także w posiedzeniu Sądu w dniu 10 kwietnia 2017 r. (zob. protokół - k. 128 – 128 v. akt, pełnomocnictwa – k. 125 i 200 akt), a w celu zaprezentowania stanowiska pozwanych w sprawie składał w ich imieniu pisma przygotowawcze z dnia 20 kwietnia 2017 r. (k. 128 v. i 135-138 akt) i z dnia 24 lipca 2017 r. (k. 155 – 155 v. akt).

W ocenie Sądu drugiej instancji zaskarżone rozstrzygnięcie narusza więc dyspozycję art. 194 § 2 zd. 2 k.p.c., z tego przepisu wynika bowiem wprost, że pozwani – co do których wyrażona została zgoda na zwolnienie ich od udziału w sprawie (zmianę strony pozwanej) – mieli prawo domagać się przyznania im kosztów celowej obrony od strony powodowej, niezależnie od późniejszego wyniku sprawy (por także art. 98 § 1 k.p.c.). W świetle powołanych wyżej okoliczności nie można również przypisać im w jakimkolwiek stopniu nielejalności względem powoda – pozwalającej na odstąpienie od obciążenia go kosztami z uwagi na szczególnie uzasadniony wypadek o którym mowa w art. 102 k.p.c. – z którym po dacie wystąpienia ze spółki nie łączyły ich już przecież żadne stosunki.

Mając na uwadze powyższe wskazać trzeba, że w niniejszej sprawie koszty należne każdemu ze skarżących z tytułu wynagrodzenia pełnomocnika mogłyby – zgodnie z regulacją § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804), tj. w brzmieniu obowiązującym do dnia 26 października 2016 r., biorąc pod uwagę datę wniesienia pozwu (§ 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych; Dz.U. z 2016 r., poz. 1667) – sięgnąć kwoty 4.800 zł (choć – na co wskazuje podana w zażaleniu wartość przedmiotu zaskarżenia – domagali się oni z tego tytułu kwot po 3.600 zł). W ocenie Sądu Okręgowego należało jednak zważyć, że obaj pozwani – współuczestnicy procesu, o których mowa w art. 72 § 1 pkt 1 k.p.c. – reprezentowani byli przez tego samego radcę prawnego, w związku z czym zasadnym było przyznanie im zwrotu kosztów procesu w wysokości odpowiadającej wynagrodzeniu jednego pełnomocnika, a zatem po 2.400 zł dla każdego z nich (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2007 r., III CZP 130/06, OSNC 2008, nr 1, poz. 1).

Jeśli natomiast chodzi o wydatki tegoż pełnomocnika, o których także mowa art. 98 § 3 w zw. z art. 99 k.p.c., to nie mogły one uwzględniać opłat od pełnomocnictw w kwocie po 17 zł, skarżący nie wykazali, że została ona uiszczona (zob. także informację z dnia 8 sierpnia 2018 r. co do braku dowodów ich uiszczenia także w retencji, tj. pośród dotyczących sprawy odpisów i dokumentów znajdujących się w Sądzie pierwszej instancji – k. 208 akt). Uzasadnione okazało się natomiast, w ocenie Sądu Okręgowego, przyznanie każdemu ze skarżących zwrotu kosztów dojazdu pełnomocnika na rozprawę (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2013 r., V CZ 82/12, LEX nr 1293865), w kwocie po 59 zł na rzecz każdego z nich, wydatki te zostały bowiem udokumentowane za pomocą przedłożonych biletów (zob. k. 137).

Z tego też względu, na podstawie art. 386 § 1 w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., orzeczono jak w punkcie 1 sentencji, oddalając zażalenie w pozostałym zakresie (art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.).

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 4 i § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. : Dz.U. z 2018, poz. 265). Skoro zaś skarżący „wygrali” postępowanie zażaleniowe w ok. 67 %, przy wynagrodzeniu dla jednego pełnomocnika w kwocie 450 zł oraz opłacie od zażalenia w kwocie 74 zł (tj. przy łącznych kosztach 524 zł), każdemu z nich należy się z tego tytułu kwota 176 zł ($524 : 2 = 262 \times 0,67$). Wyjaśnić natomiast należy, że skoro przedmiotem zaskarżenia były wyłącznie koszty postępowania to ich wartość, a nie wartość przedmiotu sporu w sprawie, stanowić musiała podstawę dla ustalenia wysokości kosztów postępowania zażaleniowego (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2012 r., III CZP 23/12, OSNC 2013, nr 1, poz. 4).

Elżbieta Kala Wojciech Wołoszyk Artur Fornal